

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

11. De peccatis, quæ contra Religionem committuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

rum iustiorum, & beatorum animas, qui sunt in cælestibus collocati sedibus deprecatur: priuatim tamen quisque potest eas singulas animas orare, quas pie credit esse in cælum receptas ad gaudia sempiterna.

Decimoquarto queritur, An præcepto obligemur ad Deum orandum; & quando eiusmodi præceptum obligationem inducat? Respondeo, inter omnes conuenire, esse præceptum orandi, esseque iuris naturalis: nam recta ratio præscribit, uti Deum oremus, ut precibus ab eo peccatorum veniam, diuinam gratiam, & charitatem, & cætera, quæ sunt ad vitam æternam necessaria impense petamus. Vnde Scripturæ testantur: *Oportet semper orare; ite, sine intermissione orare.* SED QVARE STATO EST, quibus nam temporibus huiusmodi lege teneamur. Nec in præsentia querimus, quandoam iure scripto, quod positiuum vocatur, preces fundere, & orare cogimur: sed quam certam tempora orationi ius naturale præscriperit.

Syluester verbo, *Oratio, questio. 8.* tenet obligari singulos ad orandum, cum primum rationis vltimum attingunt; deinde, quando probitas, & virtus cuiusque vehementer hostium telis, & incurribus tentata agitur: Postremo, quando proximus grauissimè indiget remedio ad vitam spiritualem, vel temporalem conseruandam necessario: Vt si duo dillicti gladijs dimicent inter se acriter, & de capite, ac vita periclitentur. Angel. verboratio, nu. 20. *M. di. de oratione qu. 11.* & Ledelm. 4. *questio. 26. artic. 3.* Nauarr. *de hōis Canonici, cap. 3. numer. 14.* docent vnumquemque orare debere vi legis naturalis, cum eius virtus, & probitas vehementer tentatur, aut cum graui afflictionum, & calamitatum, & aliorum malorum pondere premittitur, aut cum in probabile mortis periculum incidit. Adhæc, etiam obligari nos ad orandum, cum ad rem diuinam audiendam diebus dominicis, & festis accedimus: putant enim, eadem lege, qua Missæ sacrificio interesse debemus, obligari nos ad orandum. Sed secundum Durand. in 4. d. 15. *quest. 12.* & Palud. 4. d. 15. *quest. 5. artic. 1.* nulla est ratio, quæ conuincat, in huiusmodi temporibus teneri nos orandi lege. Nam cum quis incipit uti ratione, factus est, si omne tunc peccatum deuitauerit, ac id boni præstiterit, quod tunc occurrerit. Nec item si dæmon, vel alius quispiam nos grauius tentet, ut à Dei gratia, & charitate deiciat, cōtinuò sequitur, ut ad orandum obligemur: sunt enim in promptu alia remedia, quibus dæmonem, & alios hostiles incurfus propulsare possumus. Nec Missæ sacrum audiendi præceptum adstringit nos ad orandum.

Quo igitur tempore, dices, orandi præcepto, ac lege tenemur? Respondent Durandus, & Paludanus multa esse iuris naturalis præcepta, quæ certum tempus minimè præscribunt, è quibus est ieiunandi, & orandi præceptum. Vnde præscripto humanarum legum in his certa tempora constituantur. Quare sicut ieiunandi lex definita tempora habet decreto Ecclesiæ, voto, vel iureiurando cuiusque, aut præcepto Superioris: sic etiã certa tempora cōstituta sunt Ecclesiasticis legibus; nimirum Romanorum Pontificum, vel Episcoporum, vel aliorum Superiorum præceptis, iureiurando, vel voto priuato singulorum, vel præferi-

pto conscientie propriæ; ut si quis existimauerit, se nunc ad orandum, præcepto obligari. Mihi probabile videtur, vnumquemque vi præcepti naturalis orare debere ijs temporibus, quæ supra Angelus, Medina, & Nauarrus expresserunt. Item, ijs temporibus, quibus debet Dei gratiam, auxilium, & opem inuocare, ut impetret à Deo, quæ sunt necessaria ad salutem sempiternam.

Decimoquinto queritur, An soli Deo sit sacrificandum? Respondeo ex Augustino *libr. 8. de ciuit. cap. 27.* & S. Thom. 2. 2. q. 85. art. 2. sacrificare, esse religionis opus, & officium, & soli Deo sacrificia offerri oportere quia offeruntur, ut peccata expiamus, eorum veniam impetremus, bona consequamur, & à nobis aduersa, & mala repellamus: sed Deus auctor est, à quo tanquam à fonte eiusmodi bona promanant. Vnde Concilium Tridentinum *sess. 22. de finiuir, Missæ sacrificium soli Deo offerri. cap. 3. ait: Et quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnulli asserant Missas Ecclesiæ celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; vnde nec Sacerdos dicere solet: Offero tibi sacrificium Petre, vel Paulæ, sed Deo de illorum victorij gratias agens, eorum patrocinia imporat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris. Hæc ibi. Et Canon s. eiuſdem S. Synodis, ait: Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesiæ inuenti, anathema sit. Ac in Decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, inter alia constituit. Postremo, inquit, ne superstitionis locus aliquis deus, editio, & panis propositus caueant (nimirum Episcopi) ne Sacerdotes alij, quam debitis hōis celebrent, neue ritus alios, aut alias ceremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesiâ probatæ, ac frequentes, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quorundam vero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitionis cultu, quam à vera religione inuenti sunt, omnino ab Ecclesiâ remoueant: doceant que populium, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij iam pretiosus ac celestis fructus. Hæc ibi.*

Quæres, quo tempore sacrificandi præcepto tenemur? Respondeo ad eundem modum, quem dixi, de præcepto orandi, nam iure naturali generatim solum modò constituta sunt tempora, sed iure Diuino scripto, vel Ecclesiastico, vel voto, aut iureiurando cuiusque, aut Maiorum, siue Superiorum certa tempora definiuntur: de quibus suo loco dicemus.

Caput XI.

De Peccatis, quæ contra Religionem committuntur.

A Nimaduertendum est, multa esse peccata, quæ Religioni aduersantur: de quibus agit S. Thomas in 2. 2. q. 92. & sequentibus. At præsentis instituti tantum est, ea attingere, quæ ad Idololatriam, Superstitionem, Diuinationemque inanem, & vanam pertinent.

Primum queritur, Quid sit Superstitio, & quod duplex? Respondeo, superstitionem dici vanam, & inanem religionem, eam nimirum, quæ Deo venerationem, & cultum indebitum, defert, aut de-

bitum

bitum denegat, & detrahit. Quo fit, ut duo sint superstitionum genera. Vnum est, quo Deo honor, & cultus indebitus datur. Alterum, quo cultus Deo debitus denegatur, & rei creatæ tribuitur. Primi generis superstitionis est, cum quis Deum honorat, & colit falsis, vanis, & friuolis cæremonijs. Deinde, cum quis Deo cultum tribuit inanem, & vanum, scilicet, commentitia, & futili aliqua cæremonia eum venerando. Futilis autem cæremonia est, quæ nec Dei, nec Ecclesiæ, nec Sanctorum, nec piorum, & doctorum hominum auctoritate, nec certa, aut verisimili ratione instituta est: nam temere illud fit, quod absque ratione vlla probabili geritur. Porro in secundo genere superstitionum reponuntur cæ superstitiones, quibus Diuinus cultus rei creatæ deseritur, qualis est Idololatria; & ex superstitiones, quibus aliquid obtinendum, cognoscendum, prædicandum curat quispiam, quod solus Deus dare, scire, & prænuntiare potest, qualis est Diuinationis.

Secundo quaeritur, Quæ peccata Idololatriæ nomine significantur? Respondeo, Idolum, esse falsi alicuius numinis effigiem, & simulacrum, quod numen inane, & vanum repræsentat. Vnde Imagines Dei, Angelorum, & Sanctorum cæli ciuium Ecclesiastici Scriptores Idola nequaquam appellant, sed Imagines, ita ut Imago apud eos sit propriè germana veræ, & certæ rei alicuius effigies, & similitudo; Idolum verò, Imago rei inanis, & vanæ, vel falsæ rei similitudinem referens. Græcis enim, Idola sunt, quæ Latinis simulacra, aut spectra. Vnde vanæ mortuorum vmbre, & falsorum, & inanium deorum effigies, & statuae, Idola, & simulacra nuncupantur. Idololatria igitur est, Idolorum, nimirum inanium, & falsorum numinum cultus, quum honore, & veneratione diuina rem aliquam creatam dignamur: cuiusmodi est, Idolo thura adolere, sacrificia offerre, altaria, & templa extruere, genu flectere, caput aperire, pectus pugno percutere, corpus humi prosternere.

Quæres, an qui metu mortis hæc, aut similia coram Idolo fecisset, lethali ter deliquisset. Respondeo, metu mortis neminem tale quippiam facientem excusari posse: quoniam est per se, & intrinsecè malum, diuinum cultum rei creatæ, vel vanæ deferre. Quæres deinde, an Idoli cultus possit per ignorantiam excusari? Respondeo, tale crimen adeo euidenter cum recta ratione pugnare, ut in nullum planè hominem quantumlibet rudem, & rerum omnium ignarum, eius ignorantia cadere possit. Quæres insuper, an is quoque grauius delinquat, qui ficto, & simulato animo Idolo cultum diuinum tribuit, ut probabile mortis periculum euadat? Respondeo, grauius peccare, quia etsi Idololatriæ crimen mente, & animo non perpetret, ore tamen ipso, vel facto perpetrare censetur. At vero opere externo diuinos honores rei creatæ, aut falsæ, & vanæ tribuere, quamuis fictè, & simulatè, per se, & intrinsecè malum est, nec potest vlllo metu mortis à peccato excusari.

Tertiò quaeritur, An Christiano fas sit operas suas locare, auxilium, vel opem præstare ad extruenda fana, & delubra Idolorum, vel aras, aut

altaria erigenda, vel consuendas vestes ad Idolorum cultum, & Paganorum ritus supersticiosos destinatas? Respondeo, nefas esse, ut docet S. Thomas 2.2. q. 109. art. 2. ad 4. nam operari cum Paganis in ijs, quæ ad superstitionem ipsorum spectant, est consensum eorum superstitioni præstare, loquitur enim S. Thomas de fanis Idolorum, quatenus in Idolorum honorem, & cultum ædificantur.

Quæres, an nefas quoque sit eorum fana adire, & ingredi, & inuisere? Respondeo, nefas esse, si inuisantur ijs temporibus, quibus ibi supersticiosa illa sacra celebrantur, tunc enim pij viri offendi meritò queunt: non tamen si alijs temporibus inuisantur ad eum finem, quo eorum structura, ornatus, & pulchritudo spectetur, vel etiam, atque id multo magis, si opus sit, vbi occasio se dederit, fas est, inuisere, ut irideatur, atque contemnatur eorum supersticiosa, & vana religio: item ut eorum impia secta commodius confutetur.

Quartò quaeritur, An liceat Christiano vendere Paganis, ea, quibus eos vfuros nouit ad supersticiosos Idolorum cultus, & vanos suos ritus, & cæremonas? Hanc quaestionem supra tractati, vbi aliam similem solui, cum nimirum de Paganis, & eorum ritibus, & moribus euitandis agerem.

Quintò quaeritur, An Christiano fas sit cum Paganis epulari, vel eos ad sua conuiuia, & epulas vocare? Hanc etiam quaestionem supra dissolui, cum ea etiam, qua queri posset, an liceat Christianis cum Paganis societatem inire, eorum consuetudine, & familiaritate vti, cum eis commercia contrahere, eorum auxilium petere in libello contra Christianos suscepto.

Caput XII.

De Peccatis, quæ per Diuinationem committuntur.

PRIMO queritur, Quodnam sit Diuinationis crimen? Respondeo cum S. Thoma 2.2. q. 95. artic. 1. Diuinationem esse prædictionem, siue præsentationem, & scientiam rerum futurarum. At Diuinatio, quatenus peccatum est Religioni contrarium, est prædictio, siue præsentio rerum latentium, ex inspectione, & notatione rei alicuius petita, vel ducta, & sumpta. Ut cum quis ascendendum, sciendum, prænuntiandum aliquid abditis, & reclusis curat rerum creatarum signis notatis, & obseruatis. Porro soli Deo nota sunt futura fortuita, hominis internæ cogitationes, & affectus, & quæ libera Angelorum, vel hominum voluntate fiunt; demum supernaturalia mysteria, & arcana fidei, & gratiæ. Diuinatio igitur id eo est peccatum, quia per eam quis studet prænoscere, & prædicere fortuitos rerum futurarum euentus, vel alia penitus occulta, quæ hominum cognitionem omnino latent, ac fugiunt.

Secundo quaeritur, Quot sint Diuinationis genera, vel species? Respondeo cum S. Thoma 2.2. q. 95. art. 3. plurimas: nam futura, & penitus latentia prænuntiantur astrorum signis notatis, aut corporis humani membris, aut aliorum animantium

partibus,